

Nowe dane o występowaniu inwazyjnego gatunku *Stelidota geminata* (SAY, 1825) (Coleoptera, Nitidulidae) w Polsce

New data of the occurrence of invasive species strawberry sap beetle *Stelidota geminata* (SAY, 1825) (Coleoptera, Nitidulidae) in Poland

Tomasz OLBRYCHT¹, Monika KUCHARSKA-ŚWIERSZCZ²

Uniwersytet Rzeszowski, Kolegium Nauk Przyrodniczych, Instytut Nauk Rolniczych, Ochrony i Kształtowania Środowiska, Zakład Agrokologii i Użytkowania Lasu, ul. M. Cwiklińskiej 1a, 35-601 Rzeszów

¹ ORCID 0000-0003-2854-4467, e-mail: tkolbr@ur.edu.pl

² ORCID 0000-0002-4055-5487, e-mail: kucharska.moniam@gmail.com

KEY WORDS: *Stelidota*, strawberry sap beetle, pest, alien species, Poland

Stelidota geminata (SAY, 1825) jest chrząszczem z rodziny łyszczynkowatych (Nitidulidae) o długości ciała do 3,1 mm (fot. 1). Gatunek pochodzi z południowej części USA, skąd zawleczony został w różne rejony świata. Do Europy dotarł w 1984 roku (Azory) (ISRAELSON 1985) i od tej pory systematycznie poszerzał zasięg występowania kolonizując kolejne kraje. Obecnie znany jest z: Austrii, Belgii, Bułgarii, Czech, Hiszpanii, Niemiec, Francji, Słowacji, Słowenii, Szwajcarii Węgier, Serbii, Słowacji, Turcji, rosyjskiej części Kaukazu i Włoch (KRÓLIK 2019, STAN 2019). W 2019 roku podany został również z Rumunii (STAN idem).

Pierwsze informacje na temat występowania *Stelidota geminata* w Polsce podał KRÓLIK (2019), który w rezerwacie „Łęczczok” koło Raciborza odnalazł jednego osobnika na owocniku żółciaka siarkowego (*Laetiporus sulphureus* (BULL.) MURRILL). Kolejne stwierdzenie dotyczyło również pojedynczego osobnika, którego SZAFRANIEC i in. (2019) odłowili do pułapki barierowej typu IBL-2 na terenie Babiogórskiego Parku Narodowego.

Poniżej podajemy informacje dotyczące odnalezienia *Stelidota geminata* na trzech nowych stanowiskach zlokalizowanych w południowo-wschodniej Polsce:

– EA34, Zawada, 27 VI 2021, 2 exx, do dwóch pułapek glebowych Barbera zakopanych w środkowej części zadrzewienia śródpolnego, które od

południa, wschodu i zachodu sąsiadowało z uprawą rzepaku ozimego (*Brassica napus* L.), a od północy z drogą krajową 94.

– EA74 Rzeszów, rezerwat „Lisia Góra”, 5 IX 2019, 3 exx; 27 IX 2019, 5 exx; 25 X 2019, 1 ex; do pułapki barierowej typu IBL-5 zawieszanej na gałęzi dębu szypułkowego (*Quercus robur* L.), na wysokości 8 metrów; idem. 2 VIII 2019, 3 exx; 19 VIII 2019, 1 ex; 5 IX 2019, 1 ex; do pułapki glebowej Barbera zakopanej w gruncie obok leżącego na ziemi pnia dębu szypułkowego; idem. 25 VI 2019, 4 exx, 02 VIII 2019, 8 exx, 19 VIII 2019, 4 exx, 5 IX 2019, 2 exx, 27 IX 2019, 1 ex, do pułapki glebowej Barbera zakopanej w przyziemnej dziupli dębu szypułkowego.

– EA74 Rzeszów, Rodzinne Ogrody Działkowe „Przyszłość”, 6 IX 2019, 3 exx, 20 IX 2019, 2 exx, do dwóch pułapek glebowych Barbera zakopanych na granicy trawnika i działki, na której uprawiane były: ziemniaki, truskawki, cebula i inne gatunki warzyw oraz drzewa i krzewy owocowe (czarna porzeczka, malina, wiśnia i śliwa).

Większość rozpoznanych do tej pory miejsc występowania *Stelidota geminata* w Polsce zlokalizowana jest na terenach leśnych, o dużym stopniu naturalności (rezerваты „Łęczczok” i „Lisia Góra” oraz Babiogórski Park Narodowy). Warto jednak zaznaczyć, że gatunek może stanowić potencjalne zagrożenie dla upraw truskawek, których owocami odżywiają się zarówno chrząszcze jak i larwy na początku sezonu wegetacyjnego, natomiast na owo-

cach innych gatunków roślin żerują latem i jesienią (LOUGHNER i in. 2008). LOUGHNER i LOEB (2009) sugerują, że dorosłe chrząszcze mogą również przyczyniać się do przenoszenia patogenów chorobotwórczych, np. zgnilizny owoców. W związku

z odnalezieniem gatunku na terenie ogrodów działkowych należy podjąć poszukiwania gatunku w uprawach truskawek (lub innych roślin o miękkich owocach) w kraju.

Ryc. *Stelidota geminata* (Say, 1825) – samica i samiec (fot. Marian SZEWCZYK)

Fig. *Stelidota geminata* (Say, 1825) – female and male (phot. Marian SZEWCZYK)

Obserwacje na terenie rezerwatu „Lisia Góra” prowadzono zgodnie z zezwoleniem wydanym w dniu 14 maja 2019 roku, przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcji pierwszego z autorów.

Koledze Marianowi SZEWCZYKOWI dziękujemy za wykonanie zdjęć osobników *Stelidota geminata*.

PIŚMIENNICTWO

- ISRAELSON G. 1985. Notes on the Coleopterous fauna of the Azores, with description of new species of Atheta Thomson (Coleoptera). Boletim do Museu Municipal do Funchal, **37**: 5-19.
- KRÓLIK R. 2019. Dane o występowaniu w Polsce kilku nowych i niedawno odkrytych gatunków chrząszczy (Coleoptera). Acta Entomologica Silesiana, **27**: 1-5.

LOUGHNER R.L., LOEB G.M. 2009. Strawberry Sap Beetle. NYS Integrated Pest Management Program Publications <https://ecommons.cornell.edu/handle/1813/43132> [dostęp: 15.07.2021]

LOUGHNER R.L., LOEB G.M., SCHLOEMANN S., DEMCHAK K. 2008. Evaluation of Cultural Practices for Potential to Control Strawberry Sap Beetle (Coleoptera: Nitidulidae). Journal of Economic Entomology, **101** (3): 850-858.

STAN M. 2019. The first record of *Stelidota geminata* (Coleoptera, Nitidulidae) in Romania. Travaux du Muséum National d'Histoire Naturelle “Grigore Antipa” **62** (1): 57-60.

SZAFRANIEC S., CHACHUŁA P., MELKE A., RUTA R., SZOŁTYS H. 2019. Nowe stwierdzenia rzadkich i interesujących chrząszczy (Coleoptera) w Babiogórskim Parku Narodowym. Wiadomości Entomologiczne, **28** (4): 212-231.

Wpłynęło: 20 lipca 2021
Zaakceptowano: 26 sierpnia 2021